

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-дискусійної платформи

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

16 листопада 2023 року

м. КРОПИВНИЦЬКИЙ

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-дискусійної платформи,
яка приурочена до Міжнародного дня толерантності**

16 листопада 2023 року

Кропивницький – 2023

3. Declaration of Principles on Tolerance. (1995). (Adopted and proclaimed by Member States of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Paris, France, 16 November 1995). UNESCO.

4. Destutt de Tracy, A.L.C. (2018). *Éléments d'idéologie*. Wentworth Press.

Людмила ЗАХАРЕНКО, Дар'я ВОЙЦЕХОВСЬКА
Національна академія внутрішніх справ

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ОЧИМА КУРСАНТІВ - МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Толерантність – це вміння приймати й поважати людей, які відрізняються від нас, без осуду, ворожнечі або дискримінації; терпляче ставлення до людей, повага їх думок; вміння слухати, розуміти іншу людину, «одна із правових цінностей європейської культури» [2, с.183].

Толерантність може розглядатися як моральне поняття, оскільки в його основі лежать знання норм моралі і загальнолюдських цінностей, та як правове поняття, яке з точки зору права є правилом поведінки, закріпленим у нормативних документах. Толерантність як особистісна властивість виявляється у спілкуванні і полягає у самовладанні, поважності, розумінні, емпатії до інших людей.

Вартою уваги є думка щодо толерантності як необхідної риси поліцейських в сучасному мультикультурному суспільстві, що сприяє ефективній комунікації та встановленню довірливих відносин з громадою, формуванню позитивного іміджу поліції [3; 4].

З метою вивчення поінформованості першокурсників про толерантність та її ознаки було проведено опитування. В анонімному опитуванні взяли участь 30 курсантів першого курсу Національної академії внутрішніх справ. Вік респондентів – від 17 до 20 років. Анкета «Що таке толерантність?» складалася з 11 запитань відкритого типу. Опитування проводилось з використанням Google-форми. За результатами проведеного опитування отримано відповіді, які були проаналізовані.

На запитання «Чи чули Ви слово «толерантність»?» всі (100%) респонденти відповіли ствердно.

На запитання «Коли Ви вперше почули слово «толерантність» та від кого?» половина (51%) опитаних вказали, що вперше почули це слово у навчальному закладі (школа, ліцей, коледж, академія) від вчителів, викладачів; третина (36%) – вдома від батьків; незначна частка (13%) опитаних самостійно дізнались із Інтернету.

На запитання «Чи знаєте Ви про день толерантності?» половина (53%) респондентів зазначили, що знають про існування такого дня, але майже

стільки ж опитаних (46%) відповіли, що не знають, хоча у всьому світі щорічно 16 листопада відзначається Міжнародний день толерантності.

Відповідаючи на запитання «Що для Вас означає поняття «толерантність»?» більшість респондентів зазначили, що це ввічливе ставлення до інших осіб, повага та терпимість до вибору інших людей. Кожен п'ятий (22%) вважає, що це рівність прав і можливостей людей, доброзичливе ставлення до протилежної думки. Лише одна особа не змогла визначитися із відповіддю на дане запитання.

Відповіді, отримані на запитання «Що робить Вас частиною всіх людей?» можна розподілити на декілька груп: 1) людяність, відвертість, відкритість до інших людей – вважає трохи більше третини (36%) опитаних; 2) комунікація, спілкування з іншими, дружні відносини – переконані третина (33%) респондентів; 3) толерантність – стверджує 13% опитаних; 4) філософські роздуми, що відрізняються від шаблонних відповідей – продемонстрували 13% опитаних; 5) одна особа не відповіла на це питання.

Згідно з відповідями на запитання «Які основні причини проявів насильства та жорстокості?» третина (30%) респондентів переконані, що це характер людини, агресивність в її поведінці, діях чи наявність психічний розлад. Приблизно кожен четвертий (23%) вважає, що причинами проявів людьми насильства та жорстокості є стан алкогольного (наркотичного) сп'яніння, сварки та погані звички, майже стільки ж респондентів (26%) дотримуються думки, що причинами цього є психологічний тиск, приниження, невихованість, заздрість, неповага. Кожен п'ятий (21%) стверджує, що нетолерантне відношення до інших, відмінність думок і поглядів, погана поведінка по відношенню до інших є основними причинами проявів насильства та жорстокості у світі.

На запитання «Чи можуть відмінності між людьми стати причиною насильства та жорстокості?» всі респонденти (100%) відповіли ствердно.

Відповідно до отриманих відповідей на запитання «Що є осередком примирення та ненасильства для Вас?» половина (53%) респондентів назвали порозуміння людей у конфліктах, людяність, знаходження компромісу при вирішенні будь-яких питань. Третина (30%) респондентів вважають, що це взаємоповага, толерантність. Майже кожен п'ятий (16%) переконаний, що цьому сприяють дружні відносини між людьми, повага до вибору іншої людини, а також сімейні цінності та стосунки.

Згідно з відповідями на запитання «Що потрібно зробити, щоб досягти взаєморозуміння в суспільстві?» половина (50%) респондентів відповіли, що цьому сприятиме толерантне ставлення до інших, ввічливість, людяність та зменшення ненависті один до одного. Третина (33%) вважає, що цьому допоможе взаємоповага, чесність, добро та взаємодопомога. Разом із тим дехто з респондентів (16%) вважає неможливим досягнення взаєморозуміння.

Відповідно до отриманих відповідей на запитання «Наскільки важливим є процес виховання толерантності у нашому суспільстві?» 96% вважають це пріоритетом у процесі виховання (окрім 3%, які думають, що наразі це не головне).

Згідно з відповідями респондентів на запитання «Які риси повинна мати толерантна особистість?» практично всі назвали чесність, порядність, терпимість до відмінностей інших осіб, справедливість, відкритість і чуйність. Більше половини (56%) акцентували увагу на повазі та людяності, взаєморозумінні та ввічливості. Третина (30%) вважають, що доброта та милосердя – це риси толерантної особистості, а 13% дотримуються думки, що толерантна особистість повинна поєднувати в собі всі ці якості.

Таким чином, за результатами дослідження визначено, що термін «толерантність» є досить поширеним і відомим. Курсанти-першокурсники усвідомлюють важливість толерантності у міжособистісних відносинах, розуміють причини насильства та жорстокості. Враховуючи, що багато респондентів пов'язують свої знання про толерантність з освітою, важливо продовжувати просувати ці цінності у навчальних закладах та суспільстві загалом, більше поширювати інформацію про Міжнародний день толерантності та продовжувати формувати толерантність майбутніх правоохоронців під час навчання у виші.

Список використаних джерел:

1. Захаренко Л. М., Юрченко-Шеховцова Т. І. Особливості розвитку толерантності у студентів-психологів. *Толерантність в системі цінностей сучасної особистості* : Всеукр. наук. конф., приуроч. до Міжнар. дня толерантності (м. Маріуполь, ДонДУВС, 12 лист. 2021 р.). С. 58–61.
2. Липовець Ю. О. Толерантність як цінність права сучасності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 48. Т. 2. С. 181–184.
3. Мухіна Г. В. Толерантність як складник професійної компетентності майбутніх поліцейського та поліцейської. *Правовий часопис Донбасу*. 2021. № 4 (77). С. 187–191.
4. Шай Р. Проблема толерантності правоохоронців у сучасному мультикультурному суспільстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2020. № 3 (27). С. 133–138.